

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Védőre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahéttől az
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 257. szám.

Nagy-Várad.

Kedd, 1912. november 12.

A keleti bonyodalom.

(—a.) Törökország végzetes összeroppanása a maga teljességében felidézte a keleti bonyodalmat, mely a Balkánon érdekelt monarchiákat a háboru veszedelme elé állította.

Szerbiának nagyon a fejébe szállt a győzelmi mámor. Pedig a balkáni harctéren nem műveltek valami nagy dolgot. Még ha a bolgárokról lenne szó, csak hagyján lenne. Ezek az övéknél jóval nagyobb török sereggel derekasan, vitézül bántak el. Bár az ő dolgukat is nagyban megkönnyítették a szabadkőműves ifju törökök, akik demoralizálták a hadsereget, kilopták a lelkét, kilopták a puskaporát, kilopták az élelmszerét. De a bolgárok mégis nagy embertömeggel állottak szemben. Míg a szerbeknek csak Kumonovnál lett volna melegebb napjuk, azonban itt történt az a hallatlan dolog, hogy a török fegyverek sortüze csak füstöt okádott, de gyilkos golyót nem szórt az ellenfélre s a hat napig éhező csapat megadta magát. Ez a könnyű győzelem aztán annyira elbizakodottá tette a szerbeket, hogy most packáznak monarchiákkal és nem respektálják érdekeinket.

Szerbia az ugynevezett Ó-Szerbiának, a szerb testvérei által lakott területnek a török iga alól való felszabadításáért kezdte meg a harcot. Ezt el is érte, sőt monarchiánk jóakarata elnézéséből még a novibazári szandzsákot is okkupálta. Most már azonban ez sem elég neki. Albániára és a tengerpartra fáj a foga.

Albániának nem szerb a lakossága, hanem katolikus albán, kik a magyar-osztrák monarchia protektorátusa alatt állanak. Az Adriai

tenger monarchiánk és az olaszok szférájába tartozik, ott kereskedelmi érdekeink veszélyeztetése nélkül új tengeri hatalmasságot keletkezni nem engedhet a mi monarchiánk és Olaszország.

Ez képezi a bonyodalom magvát.

E kérdés körül persze a többi nagyhatalmasságok is érdekelve lesznek a hármass szövetség és a hármass ántánt révén.

Szerbia magában még mostani győzelmi mámorában sem merne ilyen kihívó módon viselkedni velünk szemben, ha nem biztatnák felülről — az északi tenger partjáról. Franciaország e kérdésben még nem támogatja Oroszországot, sőt erélyesen inti Szerbiát. Lehet azonban, hogy Anglia részéről kap majd segítséget.

A helyzet még nem válságos, de nagyon kiélesedett. Annyira, hogy tegnap már a trónörökös is Budapestre érkezett s királyunk elnöklése alatt koronatanács volt, belgrádi követünk pedig fontos üzenettel utazott vissza őrhelyére.

A háborúról szóló tudósításaink a következők:

Üzenet Szerbiának.

Tegnap délben Ugron István, a monarchia belgrádi követe, jegyzéket adott át a szerb kormányának. A jegyzék erélyes hangú, a minő illik egy nagyhatalomhoz, amely nem tűrheti egy csöppecske állam kótyagos hencseregét. Még nincs hír a belgrádi kormány válaszáról, de a tények bizonyítják, hogy a monarchia eljutott amugy is érthetetlen türelmességének végső pontjához.

Hir szerint a monarchiának Szerbiával szemben felállított minimális követeléseik ezek:

1. A balkáni fogyasztási piac biztosításával olyan hosszú lejáratu kereskedelmi szerződés útján, amely nyitva tartja az utat Szaloniki felé, valamint korlátlan használati jogot ad e kikötő felett.

3. Albánia területi integritása.

3. Adjon Szerbia garanciákat arra nézve, hogy felhagy eddigi délszláv politikájával az Ausztriában és Magyarországon élő délszlávokkal szemben. A szerb külügyminiszterumnak van egy osztálya, amely egész nyíltan szervezte ezt az agitációt. A monarchia most követeli ennek az osztálynak a megszüntetését és azt, hogy a szerb kormány gondoskodjék arról, hogy a monarchia délszlávjai között minden agitáció megszűnjék.

A negyedik pont, amely már inkább Bulgáriára vonatkozik, a Romániának adandó kompenzációkról szól.

Bulgária és monarchiánk.

Danev bolgár nagykövet, Berchtold külügyminiszter és Tsirschky német nagykövet, — mint jól informált helyről értesülünk, — tegnap Budapesten tanácskozást tartottak, amelyen szóba került Törökország küszöbön álló felosztása is. Hir szerint Bulgária Ausztria-Magyarország balkáni érdekeivel szemben nagy előzékenységet tanusit.

Francia intelen Szerbiának.

Páris, nov. 11.

A Journal des Débats azt tanácsolja Szerbiának, hogy mondjon le Albániára vonatkozó követeléseiről. Szerbiának legjobb barátai sem kívánnak albán alattvalókat. Pasiés miniszterelnök elégedjék meg azzal, hogy megállapítja a határt a megnagyobbodott Szerbia és az autonom Albánia között. Ha tovább megy ennél, okot ad Ausztria-Magyarországnak a beavatkozásra s elveszti a nyugati hatalmak szimpátiáját.

ŐSZI és TÉLI
IDÉNYRE

Harisnyák, keztyűk, lélekmelegítők, szövött gyermek sapkák és kabátok, szettetek, barkettek, gyapju szövetek. Női és férfi fehérneműek.

Rövidárúk óriási választékban.

Fráter és Kosminsky

NAGYVÁRAD, RAKOCZI-UT.

Telefon 384.

Telefon 384.

ŐSZI és TÉLI
IDÉNYRE

A trónörökös Budapesten.

Ferenc Ferdinánd trónörökös tegnap reggel Budapestre érkezett. Vele érkeztek Bardolff ezredes és Hummel őrnagy szárnysegédei. Auffenberg hadügyminiszter, Schemua vezérkari főnök és Wötzer, a védelmi művek szervezője, már vasárnap este Budapestre érkezett s a Bristol-hotelben szálltak meg.

Katonai tanácskozás a király elnöklésével.

Tegnap délelőtt 11 óra után a király elnöklésével katonai tanácskozás ült össze a budai várban. A tanácskozáson résztvettek Ferenc Ferdinánd trónörökös, Auffenberg hadügyminiszter, Schemua Balázs vezérkari főnök, gróf Berchtold közös külügyminiszter és Conrad von Hötzendorf volt vezérkari főnök, hadseregfelügyelő. A tanácskozás igen fontos külpolitikai és katonai kérdéseket vitatott meg. A trónörökös vagy ma este vagy holnap elutazik Budapestről.

A hangulat Szerbiában.

Belgrád, nov. 11.

A szerb politikai körök figyelme a haretérről, ahonnan nem várnak újabb eseményeket, teljesen Ausztria-Magyarország állásfoglalása felé fordult. Nagy izgalommal figyelik azokat a tárgyalásokat, melyek Bécs és Belgrád között folynak és amelyek lényegére egyelőre csak egyes minisztereknek a lapokban tett kijelentései világítanak rá. Komoly politikai körök nem győzik eléggé hangoztatni a monarchiával való jó viszony szükségességét és biznak is abban, hogy ezt a jó viszonyt sikerül hamarabb helyreállítani.

ALBÁNIA ÉS A KATHOLICIZMUS.

Az albán katolikus egyház különösen érdekelhet bennünket most a balkán háború közeli befejezésekor, mert hiszen, ha osztozkodásra kerül a sor a Balkánon, úgy Ausztria-Magyarországnak minden valószínűség szerint Albánia fog jutni s éppen emiatt van most bonyodalom Szerbiával.

A monarchia már eddig is évek óta gyakorolja a protektoratust az albán katolikus egyház felett. Sajnos külügyminiszteriumunk e tekintetben nem valami különös gonddal fogta fel kötelességét az utóbbi években, úgy, hogy ennek következtében a katolikus egyházra súlyos károk háramlottak. Pedig a katolikus egyháznak Albániában igen fontos érdekei vannak és ha külügyi hivatalunk a jövőben is olyan immel-ámmal teljesíti védnöki kötelességét, akkor attól lehet tartani, hogy a monarchia, amely pedig eddig jelentékeny pénzáldozatokat hozott Albániáért, végeredményében elveszti az albánok rokonszenvét. A mostani török-montenegrói ellenségeskedések megkezdésével a katolikus maliszor-törzs nyomban a montenegróiakhoz pártolt át és Montenegro szívesen látta őket és adott nekik védelmet. A tavalyi török-albán harcok idején a török csapatok borzalmas kegyetlenségeket követtek el az albán katolikusok ellen és a monarchia akkor sem tartotta érdemesnek a szorongatott albánok érdekében felemelni a szavát. Akkoriban is igen sok albán átszökött Montenegróba, a schizmatikusokhoz!

Szerb kereskedők a béke mellett.

Amíg Pasic még mindig ragaszkodik ahhoz, hogy Szerbia a tengerig egyengesse utját, addig Szerbiában a kereskedők tiltakoznak a vezetők nagyvárosa ellen. Azt állítják, hogy Szerbia amúgy is kimerült már. Egy esetleges háború monarchiánkkal Szerbia végveszedelmét jelenthetné. Magyarországon pedig népgyűléseken tiltakoztak Szerbia szándékai ellen.

Rémület Belgrádban.

Belgrád, nov. 11.

A szerb fővárosban tegnap futótüzként terjedt el a hír, hogy a monarchia mozgósította a 13. zágrábi, 15. szarajevói és 16. zarái hadtesteit. A hír hihetetlen izgalmat okozott.

Szerbia szövetségesei.

Páris, november 11.

A szófiai és athéni hírek egybehangzóan azt mondják, hogy Szerbiának még nincs megállapodása szövetségeseivel az adriai kikötő dolgában. A bolgár kormány állítólag nem helyesli Szerbiának Ausztria-Magyarországgal szemben követett magatartását.

A trónörökös Berlinben.

Ferenc Ferdinánd trónörökös szerdán Berlinbe utazik Vilmos császár meglátogatására.

Nincs szent háború.

Konstantinápoly, nov. 11.

A seik-ül-izlam rendeletére a szent háborúra való felszólítást éjfélkor az összes lapokkal visszavonatták.

Török hírlapírói körökben azt beszélnek, hogy a seik-ül-izlamnak a kormány által eltiltott kommunikációját a seik-ül-izlami hiva-

tal államtitkára jutatta a lapokhoz a seik-ül-izlam előzetes tudta nélkül. Ez az államtitkár állítólag ifjútörök. A vizsgálatot megindították. Este a seik-ül-izlam megcáfolta a szent háború hirdetéséről szóló hirt.

Drinápoly megadta magát?

Páris, november 11.

Szófiából az a távirati jelentés érkezett ide, hogy Drinápoly megadta magát a bolgároknak és az egész helyőrség, 50.000 ember bolgár fogságba jutott.

Szerb ábrándok.

Páris, nov. 11.

A „Temps” belgrádi tudósítója beszélgetést folytatott Ribarac Sztoján volt miniszterrel, aki többek között a következőket mondotta:

— Hadseregünk azzal a reménnyel tölt el bennünket, hogy Szerbia már a közel jövőben képes lesz végrehajtani fajrokonai felszabadítását. Még a szerb népnek egy igen nagy része él idegen uralom alatt.

Ribarac Sztoján itt alighanem Magyarországra gondolt, ahol szintén több mint ötszáz ezer szerb lakik.

Álhir belgrádi követünkről.

Budapest és Bécsben szombat éjjel óta az a hír van elterjedve, hogy Ugron belgrádi osztrák-magyar követ ellen merényletet követtek volna el. Mint a Magyar Távirati Iroda hivatalosan értesül, ez a híresztelés teljesen légből kapott.

Oroszország követelése.

London, nov. 11.

A Daily Mail-nak jelentik Szófiából: Itteni diplomáciai körökben azt beszélnek, hogy Oroszország nemcsak Konstantinápolyt, hanem Kis-ázsianak is igen jelentékeny részét

ül igen sokan a szomszéd szakadár ország felé kacintgatnak.

Albániában a katolikus egyház fája — hála szent Ferenc fiai lángbuzgalmának — igen szép hajtásokkal ékes. Van összesen 3 érsekség, 3 püspökség és 1 apátság. Albánia összes katolikusainak száma 121.197-et tesz ki.

A skutarii-érsekség. Skutari régebben püspöki székhely volt. IX. Pius 1867. évi március hó 17-én kelt brevejével Skutari érsekséggé emelte s egyben az antivárii metropolita-széket Skutariba tette át. Azóta is a skutarii érsekség a lélekszámot tekintve a legnagyobb egész Albániában. Tulajdonképpen a régi dulcignoi, svaci, drivati és balaceni püspökségek összevonásából keletkezett. Ez idő szerint a skutarii érseki egyházmegyében van 30 parochia, összesen 33807 hívővel.

A durazzói érsekség. Ennek az egyházmegyének a kezdete még az apostoli időkbe nyúlik vissza. Azt mondják, hogy mikor szent Pál Macedóniában járt és Epiruszon átutazott, egy alkalommal így prédikált és a 70 tanítvány egyikét, névleg szent Caesart püspökként a durazzói egyházmegye élére állította. A görög menologium legalább ezt állítja.

Hogy a püspökség igen régi eredetű, az kétségtelen. De hogy mikor lett belőle érsekség, az bizonytalan. Valamikor ezek az egyházmegyék tartoztak ez alá az érsekség alá: dioecesis Arbanensis, Stephanensis, Canovesis, Krojensis, Bendensis és Priscensis. Durazzóban egykor székeskáptalan is

követeli. Anglia el van tökélve, hogy ázsiai Törökország területi ép-ségének megvédelmezése végett föld-közi tengeri flottájával be fog menni a Dardanellákba.

Előnyomulnak a bolgárok.

Konstantinápoly, nov. 11.

Magánjelentések szerint a bolgárok Drámát, Dimotikát és Sulfit megszállták.

Szerbia igénye.

Róma, nov. 11.

Az itteni szerb követ az olasz külügyi hivatalban kijelentette, hogy Szerbia föltétlenül, mindenáron még háboru árán is követeli az Adria egyik kikötőjét és akkor tekinti a háborút befejezettnek, ha majd ezt a célját elérte.

A kucó-oláhok lemészárlása.

Bukarest, nov. 11.

A görög csapatok az általuk meghódított vidékeken a kucó-oláhok között rettenetes vérfürdőt rendeztek. A görög bandák és rendes katonák ezer számra mészárolták le a kucó oláhokat és még az asszonyokat és gyermekeket és az aggastyánokat sem kimélték. Majoreszku román miniszterelnök és külügy-miniszter ebben a dologban fölvilágosítást kér a bukaresti görög követtől.

Dalmáciában tüntetnek.

Szerenikó, nov. 11.

Tegnap nagy tüntetés volt a Balkán államokért. A községi képviselőt proklamációt adott ki, amelyben felszólította a lakosságot, hogy a testvérek győzelmeit ünnepelje meg. A város föl volt lobogóva s a templomok és a házak ki voltak világítva. Ötezer emberből álló tömeg végig vonult a város utcáin s lelkesen éltette a Balkán uniót. A székes tem-

plom előtt Bekoties, Drinkovics képviselők és Erstelje polgármester beszédet mondtak.

A konzulok panasza.

Üszküb, nov. 11.

Az osztrák és magyar, francia, angol és orosz konzulok azt táviratozták kormányuknak, hogy a szerb katonai hatóságok a kosovói vilájetben vonakodnak a konzulokra vonatkozó kapitulációt elismerni.

Monarchiánk hadihajói.

Bécs, november 11.

Távirati jelentés szerint a Vesta hadihajó 9-én Constanzába és az Aspern hadihajó 9-én Peruba érkezett. A hajók fedélzetén minden rendben van.

Ugron—Pasics.

Ugron István, Ausztria-Magyarország követe tegnap hosszabb ideig tanácskozott Pacics szerb miniszterelnökkel.

Magyar lovak a bolgár hadseregben.

Szabadkáról jelentik: A bolgár lóvásárló bizottság vasárnap itt befejezte működését, ámde tegnap hétfőn sürgős távirat megkeresést kapott, hogy még két lószállítmányt indítson utnak egyenesen Konstantinápolyba.

Osman basa kinevezése.

Konstantinápoly, nov. 11.

Az Alemdar jelentése szerint Osman basát nevezték ki Abdullah basa utódjául.

Csata Csorlunál.

Konstantinápoly, nov. 11.

Magánjelentések szerint a török hadsereg egy része, Csorluban volt, tegnap Lüle-Burgasig nyomult előre és hareba keveredett a bolgárokkal. A törökök nagy veszteségeket szenvedtek.

A lapok jelentik, hogy a főhadiszállást ismét Csorluba tették át, ami annak bizonyítéka, hogy a Csataldzsában összpontosított sereg nem szoritkozik a defenzívára, hanem támadásba is átmegy.

Szerb és montenegrói menekültek Triesztben.

Triesztből jelentik a Magyar Kurirnak: Az osztrák Lloyd Brunn nevű gőzösével pénteken 30 szerb és montenegrói alattvaló érkezett Triesztbe. A szerbek a háboru kitörésekor egy kikötővárosba menekültek és ott addig rejtőztek, amíg a Brunn gőzös megérkezett. A montenegróiak Konstantinápolyból menekültek és szállottak fel a gőzökre.

Török győzelem.

Konstantinápoly, nov. 11.

A törökök ma egy hadi hajó fedezete mellett 3000 törököt szállítottak partra és a bolgárokat szuronnyal verték ki. A törökök nagy vérengzést vittek véghez.

Osztrák-magyar hajók a harc-téren.

Zágráb, nov. 11.

Ma egy-egy hadihajó és egy olasz hadihajó parancsot kaptak, hogy induljanak el San-Divanniba, hadihajóknak az lesz a céljuk, hogy ha a szerbek elfoglalják a kikötőt, akkor megkezdik a bombázást. Ez a hír Belgrádban nagy izgalmat idézett elő.

Négy hadtest mozgásítása.

Budapest, nov. 9.

A ma délutáni tőzsdén nagy izgalmat keltett az a hír, hogy négy hadtestet fognak mozgósítani. A hirt meg nem cáfolták meg.

létezett, mely az érsekválasztásra jogosult volt.*

Amikor Durazzo városa a törökök hatalmába került, egy dominikánus és egy franciskánus kolostor, valamint a gazdag érseki katnedrális a fosztogatók kezébe került és a székeskáptalan ettől fogva megszűnt. A török uralom előtt Durazzo városának 60.000 lakosa volt. A török uralom után alig maradt 14.000. Ma a durrazói érsekségben 12.037 katolikus hívő él 21 paróchiára osztva.

Az üszkübi vagy skopljei érsekség. Ez is igen régi metropolitai székhely, bár keletkezéséről kevés megbízható adat maradt fenn. Az érseki megye főpásztorai az idők folyamán nem maradtak mindig ugyanazon az egy helyen, miután Skoplje ismételtén sokat szenvedett a töröktől és sokszor cserélt világi urat. Ennek következtében azután a megye főpásztorai is ismételtén változtatták székhelyüket. Ma a skopljei érsekség 11 paróchiából áll és 19.473 katolikus hívőt számlál.

Az alessioi püspökség. Ennek az egyházmegyének az ősi története ismeretlen, de szintén a legrégebbi időkbe nyulik vissza.

* Valamikor Albániának ez a része is magyar fenhatóság alá tartozott. Ennek emléke, hogy e régi püspökségnek címeit a magyar apostoli király ma is adományozza. Szerk.

Nagy szent Gergely pápa egyik leveléből tudjuk, hogy az alessioi püspökség az 6 idejében már létezett, bár a püspökség sokkal régebbi időkbeli való. Alessio városában valamikor igen sok templom volt s ezek közül főleg a szent Miklós-székesegyház tűnt ki szépség és nagyság tekintetében. Amióta Alessio török kézre került, a püspökök többé nem laknak Alessioban, hanem majd az egyik, majd a másik faluban; jelenleg Kalmeti faluban lakik az alessioi püspök. Régebben ez az egyházmegye az antivarii érsekséghez tartozott, mint sok más albán püspökség. Jelenleg az alessioi püspöki egyházmegye a skutarii érsekség joghatósága alá van rendelve. Az egyházmegyének van 11 paróchiája és 7406 katolikus hívője.

A sappai püspökség. A régi püspöki egyházmegyék: Sarda és Danj egyesültek a sappai egyházmegyével, amely utóbbi már a XIV. században mint püspökség említettik. A sappai egyházmegye ma 24 plébániából áll és összesen 17.280 hívőt számlál.

A pulatii püspökség a legmagasabb albán hegyvidéken fekszik. Valamikor itt volt a nagy és gazdag Palazum város, amelytől a IX. században már megemlített püspökség az elnevezését nyerte. Azonban az egyházmegye székhelye emberemlékezet óta Gjo-

vanji faluban van. Ez az egyházmegye ma-napság 13 plébániát számlál összesen 14.644 hívővel.

A Szent Sándor apátság. Ennek az apátságoknak a története még abba az időbe nyulik vissza, amikor Albániában még benecés kolostorok ss apátságok voltak. És am-bár az egykor híres miriditai Szent Sándor apátságok már régóta romokban hevernek, ennek dacára a világi papságból egyesek ma is megkapják a Szent Sándor apátság címet. Az apátságban ezidőszert 15 parochia van összesen 16.550 hívővel.

Végezetül még csak azt akarjuk megemliteni, hogy Albániában ma a lelkipász-torkodás jelentékeny része a ferencrendiek vállain nyugszik, akik ma Albániában ugyan-azt a fontos szerepet töltik be, mint az annexió előtt Biszniában.

A keresztény szeretetnek e hősei ma három albán kolostorban élnek: Skutari melletti Gjuhadoliban, Rubigoban és Troshanban; összesen 36 albán parochiában látják el a pasztorációt 40.125 hívő fölött. Sok viszontagság után 1906-ban visszaállították a régi albán ferencrendi provinciát és az első provinciális a híres boszniai ferencrendi atya, P. Lovro Mihacsevics lett, akit épen a leg-utóbbi káptalanon Boszniában is provinciálisvá választottak. (E. K.)

Az idény divatujdonságai beérkeztek.

Ruhakelmék, bársonyok, selymek, fehérneműk, vásznak, asztalneműk, szőnyeg, függöny, liroleum, rövidárúk, szabó kellékek.

Angol és francia női-szabóság.

Minden cikkben leszállított olcsó árak!

Cziller Imre

nagyáruháza.

Vasutasok és állami tisztviselők szerződéses szállítója

Török menekülők Szegeden.

Szegedről jelentik a Magyar Kurirnak: Szombat este 10 órakor a szabadkai vonattal 100 török menekülő érkezett a szegedi vasuti állomásra. Sok asszony és gyermek volt a menekülők között, kik mindannyian jómódu iparosok és kereskedők voltak. A menekülők Szalonikiból jöttek Magyarországra. Szegedről még vasárnap hajnalban Budapest felé utaztak tovább, azt mondták, hogy Amerikában akarnak letelepedni.

A bolgár kamarai elnök a királynál.

Budapest, nov. 11.

Ma déli 1 órakor Danen a bolgár kamara elnöke külön kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt, majd a trónörökös-nél volt. A kamara elnöke személyes meggyőződést akart szerezni a monarchia megtartásáról.

Oroszország Szerbia mellett.

London, nov. 11.

Az orosz kormány elhatározta, hogy Szerbiát támogatni fogja. A monarchia fegyveres tüntetésére szintén fegyveres tüntetéssel fog felelni.

A város kétmillió kölcsöne.

A miniszter nem vár javulást a pénzpiacon.

A szeptemberi közgyűlésen Nagy-Várad város törvényhatósága tudvalevőleg elhatározta, hogy a már megszavazott, sőt részben már megkezdett létesítmények, közintézmények költségeinek fedezésére a Pesti Hazai Első Takarékpénztártól 2 millió korona függő kölcsönt vesz fel.

A miniszter most, bizonyos megkötésekkel, jóváhagyja a kölcsön felvételét. A miniszteri leiratnak azonban van egy része, amely keserű biztatás a jövőre s éppen nem alkalmas arra, hogy a mai nyomasztó pénzválság mielőbbi megszűnésébe vetett hitet növelje. Sőt ellenkezőleg, méltán kelthet aggodalmat a jövőre nézve, mert olyan helyről ered, ahol mégis világosabban látják a mai helyzet indító okait s jobban tájékozva vannak a pénzpiacon várható eseményekről.

A miniszter ugyanis kijelenti, hogy a *pénzpiac mai kedvezőtlen helyzetének javulására számítani a függő kölcsön lejártáig nem lehet.* A város pedig a függő kölcsönt másfél évre vette fel, tehát ez idő alatt nincs kilátás a mostani pénzügyi helyzet javítására.

Ha pedig ez tényleg bekövetkezik, közgazdasági életünket óriási károsodás éri. Hiszen igen sok, különben életképes vállalat csak a legnagyobb nehézségekkel tudta eddig is kikerülni a katasztrófát. Vagy tekintsük pl. az építkezéseket. Mennyi beépítésre váró üres telek áll minden jövedelmezőség nélkül, pedig nagy összegű kölcsönökkel vannak terhelve, amelyeknek időközi kamatvesztése révén a tönkretűnés fenyegeti a tulajdonosokat.

Óriási károsodás éri különben az építő-

ipart a magánépítkezések szünetelése folytán. Ha néhány nagyobb középítkezés nem lenne folyamatban, a munkások száza munka nélkül állanának.

Bizony a miniszter biztatása elég szomorú.

A két milliós kölcsön ügyében küldött leirata szerint a miniszter a folyószámla kölcsön felvételét jóváhagyja: mivel azonban a kölcsön a beruházások közül a legsürgősebben végrehajtandó munkálatok költségeinek fedezése céljából szükséges, oly megjegyzéssel hagyja jóvá a közgyűlés határozatát, hogy a kölcsön csak a kormányhatóságilag jóváhagyott közgyűlési határozattal engedélyezett célokra használható fel.

Minthogy pedig a *pénzpiac mai kedvezőtlen helyzetének a függő kölcsön lejáratáig való javulására számítani nem lehet,* nehogy a város a függő kölcsön lejáratával, akár a meghosszabbítás, akár a conversió esetén kényszerhelyzetbe kerüljön, felhívja a város közönségét, hogy a kölcsön visszafizetésének kérdését már mostantól kezdve gondoskodás tárgyává tegye.

A miniszter ezen leirata elég világosan megmondja, hogy új, ezután elhatározás alá kerülő létesítmények kiadásainak fedezésére a két millió fel nem használható. De az is látszik a leiratból, hogy új dolgokra aligha engedélyez újabb milliós kölcsönt ezidőszertint.

Dunába esett pilóta.

Vasárnap Kvasz András, aki a minap Baján zuhant le, csak a különös szerenese és bámulatos hidegvére mentette meg a szörnyű pilóta-végzettől. Vasárnap délelőtt ugyanis Kvasz Horváth Ernő tanár Horváth III. C. jelzésű gépén felszállt a Rákosi repülőtérre és miután két kört irt le a telep fölött, elrepült Kőbánya felett. A telepen lévők azt hitték, hogy a kormány elromlott és így kénytelenségből a rétre halad. Kvasz pedig öntudatosan elrepült Soroksárig, majd visszakanyarodott és a Duna jobb partja fölött százhusz kilométeres sebességgel Újpestig haladt. Onnan ismét visszafordult és részben a pesti oldalon, részben a Duna fölött repült lefelé, majd a Belváros felé kormányozta gépét.

A vasárnapi szép időben temérdek ember nézte Kvasz produkcióját. Egyszerre azonban azt vette észre a közönség, hogy a gép orra egyre lejjebb ereszkedik. Annyira lent volt már a gép, hogy Kvasz az Erzsébet-hid alatt akart átrepülni. Lassu esésének az volt az oka, hogy a motor két hengerének gyújtókészüléke bekormosodott és nem működött. Kvasz észrevette a bajt és így az Erzsébet-hid és a Ferenc József-hid között szándékosan a Dunába ereszkedett. Ekkor még működött a gép, forgott a légszavar; a vízbe érve azonban eltört. A gép egyik szárnya bent volt a vízben, míg a másik mereven kiállt a levegőben.

A közelben levő Helena vontatógőzsről két esónakon siettek a bajbajutott pilóta segítségére és úgy őt, mint gépét kimentették a vízből.

Kvaszt egy rendőr a Szerb-utcában lévő dunai kapitányságra kísérte. Itt kide-

rült, hogy a pilótának sem lakása, sem másik ruhája nincs. Csúron vizesen akart visszamenni a gépéhez, hogy azt leszerelje. A rendőrtisztviselő felajánlotta neki, hogy a lakásáról száraz ruhát hozat, de Kvasz ezt nem akarta megvárni s így az egyik rendőr civilruhájába öltözködve ment vissza gépéhez, amelyet kocsin kivitetett a rákosi telepre.

Családi-pótlék a városnál.

Lukács Ödön szabályrendelet tervezete.

Az új városi törvény alapján Nagy-Várad városa is megadja alkalmazottainak a családi-pótlékot. Erre nézve Lukács Ödön v. tanácsnok szabályrendelet tervezetet dolgozott ki.

A szabályrendelet-tervezet szerint a családi pótlék úgy a nyugdíj, mint az egyszersmindenkorra szóló ellátások megállapításánál számításon kívül marad.

Családi pótlékban részesülnek Nagy-Várad városánál:

I. csoport:

1. a VI—XI. fizetési fokozatba sorozott tiszt, segéd- és kezelőszemélyzet.
2. a hegybíró, számgyakornok, járványkórházi felügyelő, árvaházi gondnok, fogyasztási adóhivatali főnök, fogy. alkezelő, fogy. ellenőr, vízvezetési felügyelő, csatorna felügyelő, fogy. eljáró, mázsatiszt, fővámellenőr, színházi felügyelő;
3. iparisk. igazgató, isk. felügyelő-igazgató, a polgári és elemi iskolák rendes és segéd tanszemélyzete, ipariskolai tanító, iparisk. rajztanító, kézimunkatanítónő, segéd tanító, iskolaszéki jegyző;

II. csoport.

1. havidíjas irnok, becsüs, szakdíjnok, napidíjas;
2. I. és II. oszt. vámszedő, I. II. III. oszt. vámellenőr, I. II. osztályu helypénz szedők;
3. vízvez. főgépész, vízv. gépkezelő, vízvez. fűtő, színházvilágító, segéd világító, kezelő, színházi fűtő;
4. rendőrök, tűzoltók, hegyőrök, mezőőrök;
5. kertész, kapus, kézbesítő, hivatal-szolga, iskolaszolga, gátfelügyelő, utkaparó, fertőtlenítő, ápoló, köztérfelügyelő;
6. utcaseprő, gyepmester.

Családi pótlékre igénye van a felsorolt olyan városi alkalmazottnak, akinek legalább egy törvényes vagy törvényesített édes vagy mostoha gyermeke van és pedig az I. csoportba sorozottaknál a gyermek 24 éves koráig, a II. csoportba sorozottaknál 16 életéves koráig.

Amely gyermeknek valamely javadalma, ösztöndíja, intézetben ingyen helye van, amely 600 koronát elér, a szülő nem kap családi pótlékot ezen gyermek után; éppen így aki iparnál vagy kereskedőnél teljes ellátással, ruházattal tanonc, vagy önálló foglalkozása van vagy tényleges katona 600 korona jövedelmig, az szintén nem számít a családi pótléknál.

Elveszti a szülő a családi pótlékot, ha a leány férjhez megy vagy a fiu meghal.

A női alkalmazott gyermeke után az esetben kapja a családi pótlékot, ha a gyermek atyja meghalt vagy holttá nyilvánítják; ha az atya teljesen keresetképtelen, állandó ellátása vagy jövedelme nincs.

A tiszteltbeli és a fizetéstelen alkalmazottak családi pótlékre igényt nem tarthatnak.

A családi pótlék összege: az I. csoportban: 1 gyermek után évi 200 kor., 2 gyermek után 400 korona, 3 vagy több gyermek után 600 korona; a II. csoportban: 1 gyer-

mek után évi 100 kor., 2 gyermek után 200 kor., 3 gyermek után évi 300 korona.

Ha a II. csoportba tartozó alkalmazott gyermeke jó eredménnyel tanulmányt folytat, a törvényhatóság engedélyével 16 életkor után kaphat pótlékot, míg tanulmányát folytatja, de legfeljebb 24 éves koráig.

Különösképen a törvényhatóság olyan alkalmazottnak is adhat pótlékot, akinek ugyan gyermeke nincs, de vele közös háztartásban jövedelemmel nem bíró két családtagot tart a saját keresményéből.

Megszűnik a családi pótlék a nyugalomba helyezés esetén.

Érdekes rendelkezése a szabályzatnak, hogy a családi pótlékot nem lehet átruházni és elzalogosítani, sem magán, sem állami követelések, sem köztartozások fejében lefoglalni. A gyermek után élvezett családi pótlék azonban a gyermek tartása végett, a reá eső aránylagos összeg erejéig végrehajtás alá vonható.

A szabályzat előbb a tanács, azután a szakbizottságok elé kerül.

Csoportvezetői értekezlet.

Népes és látogatott gyűlésük volt vasárnap a nagyváradai népszövetségi csoportvezetőknek. A Katholikus Kör könyvtári helyiségében valóságos ember ember hátán szorongott s ennek dacára a két óra hosszát tartó tanácskozásban mindvégig a legelőnkebben részt vettek valamenyen.

Az értekezleten dr. Krüger Aladár elnökölt. Kegyeletes szavakkal parentálta el az időközben elhunyt Csillag József tagot és kivált Wesselényi Sándor csoportvezetőt. Indítványára elhatározta az értekezlet, hogy az elhunyt nagyváradai népszövetségi tagok lelkiüdvéért minden évben október 31-én gyászmisét mondhat.

Felhívta azután a tagok figyelmét arra a nyilvánvaló rosszindulatra, melyet a zsidó sajtó a Népszövetséggel szemben tanusít; van olyan lap is, mely nem mervén színt vallani, egyszerűen nem ír erről a gyönyörű mozgalomról semmit s például Pálffy Béla multkori szerepléséről sem mert egy sort sem írni. Óhajtanó, hogy a tagok ezekkel a gyáva vagy nyíltan ellenséges lapokkal szemben a keresztény újjászületés bátor és szókimondó organumait, a keresztény lapokat támogassák és terjesszék.

A legközelebbi ünnepély idejét december 8-ra tüzték ki s örömmel vették tudomásul, hogy azon Szentkirályi Zoltán bihari plébános lesz az ünnepi szónok.

Dr. Krüger Aladár bejelentette ezután, hogy a helyettes igazgató, dr. Popity Jánost hivatása Kecskemétre szólítja s meleg szavakkal vett tőle búcsút. Popity szép beszédben köszönte meg a népszövetségi tagoknak iránta tanusított szeretetét s ígérte, hogy lélekben együtt lesz a nagyváradakkal mindenkori.

A naptárak megérkeztek s azokhoz a nagyváradai szervezet tagjai részére külön tájékoztatót csatol, mely már sajtó alatt áll. A csoportvezetők szíveskedjenek szombaton este 6 órakor Székely Lajos jegyzőnél megjelenni. Nála megkapják a naptárt és a tájékoztatót, minden naptárra egy-egy tájékoztatót tesznek s úgy kézbesítik a tagoknak.

Az aktuális korkérdések során az igazgató a kongregációk és ismét az egyházi birtokpolitika kérdésében tett néhány észrevételt.

Óvakodjunk a csalóktól!

Egyik csoportvezető bejelentette, hogy Várad-Velencén valami csaló a Népszövetség cégére alatt pumpolja a tagokat.

Az igazgatóság ez uton is figyelmezteti az összes tagokat, a kikkel ezt a csoportvezetők a naptár átadásakor külön is fogják közölni, hogy a népszövetség igazgatósága a tagokkal csak a csoportvezetők útján érintkezik, ha tehát bármelyik tagnál más, mint saját csoportvezetője, népszövetségi álarca alatt jelentkezik, azt mint közönséges csalót azonnal át kell adni a rendőrségnek.

Befejezésül az új csoportvezetőket üdvözölte az igazgató, elhatározták, hogy a nov. 17-iki országos kongresszuson a nagyváradai szervezet képviselteti magát (a résztvevők legkésőbb ma d. u. 5 óráig jelentkezzenek a helyi igazgatónál, hogy a kedvezményes vasuti igazolványt megkaphassák), majd a népszövetségi akció részletkérdéseit tárgyalták le behatóan.

Az ellenzékiek akciója. A parlament szövetkezett ellenzéke tegnap két helyen is tartott népgyűlést s mindkettő fényesen sikerült. Kecskeméten körülbelül tizezer ember vett részt a gyűlésen, amelyen gróf Batthyány Tivadar hevesen támadta gróf Berchtold gróf külügyi politikáját. — A másik ellenzéki gyűlés Szombathelyen volt és a megjelentek között volt Apponyi Albert gróf, Mezössy Béla és Holló Lajos. A gyűlés szónokai különösen a külpolitikai helyzettel foglalkoztak és tiltakoztak a háborus törekvések ellen.

..HIREK..

*** Dr. Pataky Arnold budapesti előadása.** Az Aquinói-Szent-Tamás-Társaság holnap, november hó 13-án d. u. 5 órakor Budapesten a központi papnevelő intézet dísztermében felolvasó ülést tart. A felolvasó ülésen szerepelni fog dr. Pataky Arnold nagyváradai theologiai tanár is. Felolvasásának címe: Állag, személy és természet a christologiai vitákban. Kivüle felolvasást tart dr. Pécsi Gusztáv, a régi és az új fizikai rendszer alapfogalmainak kritikai egybeazonosításáról.

*** A gyermekvédő Liga közgyűlése.** Vasárnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott a vármegyeháza nagytermében az Országos Gyermekvédő Liga Prohászka Ottokár püspök elnökletével. Prohászka püspök sajnálattal jelentette be gróf Edelsheim-Gyulai Lipót elnök lemondását. Ajánlatára a közgyűlés Edelsheim-Gyulait védnökké, gróf Széchenyi Lászlót pedig elnökké választotta. Gróf Széchenyi még a közgyűlésen elfoglalta az elnöki széket.

*** Csatóry József jelölése.** A városatyá választás mozgalmái egyre erősebb hullámokat kezd verni. A jelöltek érdekeiben pártjaik megkezdték agitációjukat. Tegnap a kereskedők és iparosok értekezletet tartottak, melyen egyhangulag nagy lelkesedéssel Csatóry Józsefet a nagyváradai kereskedő világ egyik legrégebb, legtekin-

télyesebb és legagilisabb tagját jelölték. Az értekezleten elhatározták azt is, hogy jelöltjük mellett messzemenő agitációt fejtenek ki, hogy meg is válasszák a város atyái közé.

*** Vetítőest a Kath. Körben.** A Katholikus Kör ma este 6 órakor tartja második vetítőestélyét. Dr. Pataky Arnold theologiai tanár fog előadást tartani. A minden tekintetben érdekesnek ígérkező előadás címe: Szent-Gothárd.

*** A pénzügyi számvevőség új főnöke.** Még emlékezetében él mindenkinek Nagy Ignác pénzügyi tanácsosnak, a nagyváradai pénzügyigazgatósági számvevőség volt főnökének, a tragédiája. Már jó ideje ennek s csak nemrég nyugdíjazták véglegesen a számvevőség főnökét. A nyugdíjazás után érhető izgatottsággal várták mindennap az új főnök kinevezését, de az egyre késett. A kinevezésre különösen Cselley Dezsőnek Vitán Árpádnak volt a legtöbb reménye. Tegnap aztán leérkezett a miniszter rendelete, amelyben értesítette a kir. pénzügyigazgatóságot, hogy Cselley Dezsőt nevezte ki számvevőségi főnökké.

*** Mikor a szobafestő mulat.** Vasárnap este Beöthy Ödön-utcán egy társaság igyekezett hazafele. A társaságban több hölgy is volt. A békésen haladók egyszerre szembe találták magukat Szeider Pál szobafestősegéddel, aki illuminált állapotban volt s a lehető legdurvább módon inzultálta a társaság tagjait. A jelenet legkritikusabb pillanatában érkezett a helyszínre Bodó László rendőrfelügyelő. Az ittas ember azonban a rendőrtisztet sem respektálta, hanem neki rontott. Bodó azonban pillanat alatt ártalmatlanná tette a veszedelmes embert. A rendőrség ezután hívja fel az inzultáltakat, hogy jelentkezzenek a rendőrség bünyügyi osztályán, ahol kihallgatásukra van szükség.

*** A peches aviatikus.** A Magyar Kurir jelenti; A legszerencsétlenebb magyar pilóták egyike kétségtelenül Kvasz András, akinek Dunába való zuhanása az esések egész sorozatát követte. Vidéki repülési alkalmával különösen Baján üldözte a balsors, ahol kisebb magasságból leesett a próbarepülés alkalmával, de ezenfelül Tenner András szőlőtulajdonos, akinek szőlőjében Kvasz a szőlőtökeket és gyümölcsfákat összetörte, kártérítési pert indított a peches aviatikus ellen.

*** Szerencsétlenség a football-pályán.** Vasárnap délután a Sport-téri football meccsen szerencsétlenség történt. Az NSE és a DKASE izgalmas mérkőzésén a DKASE egyik játékosa Markovics Mór megsérült. Valaki véletlenül úgy megrugta, hogy eszméletlenül terült el a földön. Azonnal hívták a mentőket, akik Markovicsot beszállították a kórházba. Sérülése nem veszélyes.

*** Gyászrovat.** Nagy részvét mellett helyezték tegnap örök nyugalomra Tótiban Benicz István volt községi jegyző tetemeit. A temetésen megjelent az egész járás jegyzői kara. Az elhunyt ravatalánál Beöthy Ödön vámoslázi körjegyző megható beszédet mondott. A koporsót egy ideig a kar társak vitték. A temetési szertartást a tóti ref. lelkész végezte.

*** Nem lesz ujévi ajándék.** A nagyváradai fűszerkereskedők vasárnap népes értekezletet tartottak dr. Moskovits József kamarai elnök vezetése alatt a kamara helyiségében. Az értekezleten a nagyobb fűszerkereskedő cégek majdnem kivétel nélkül képviselve voltak. A tanácskozás eredmé-

nyeképen megállapodtak abban, hogy már ez évi december 15-től kezdve a vevőknek semmi ajándékot nem adnak, a kísértékü naptárakon kívül. Kivételek csupán a mezőgazdaságok, gyárak, közszállítási intézmények alkalmazottai. Egyezményre is léptek, hogy annak áthágóit a nagyvárad keresk. Csarnok választott bírósága bünteti, még pedig 1—5 esetben 50 koronával, 5 esetben több esetben, egyenkint 100—100 koronával. — Elhatározták továbbá a fűszerkereskedők, hogy érdekeik intenzivebb képviselése szempontjából szakegyletet alakítsanak s az előkészítés munkájára dr. Moskovits József elnököt kérték fel.

* **A falu betegei.** Tegnap hajnalban Tötös községből Bogyucz Flórián a biharmegyei kórházba beszállított 2 beteget. Özv. Juaneszkú Jánosné és Ille Flóráné Szimiri 75 éves beteg asszonyokat, Bogyucz Flórián bejelentette a kórházban, hogy 2 beteg fekszik a szekeren, kéri azoknak felvételét. Azonban csak Juaneszkú Jánosné vehették által tőle, mert Illi Flóarét a szekeren halva találták. A hullát kiszállították a temető halottas házába. A városi t. orvos dr. Barna Armin konstatálta, hogy végkimerülésben halt ez az öreg asszony.

* **Választások előtt.** A rendőrségi állásokra beérkezett pályáztok közül az alkapitányi állásra pályáztak: Fluck Ferenc és Kolontáry János rendőrfogalmazók, Mezey Gyula vaskóhi tb. szolgabíró, Gombay János és dr. Szentmiklóssy közigazgatási gyakornokok. Ezek közül legtöbb esélye Kolontárynak van. A megüresedő fogalmazói állásra pályáztak: Szentmiklóssy Andor, Gombay János, Csetle János, Kráhm László, Klemens Rezső és Erlich Imre.

* **Belőtt a cukrázdába.** Tegnap délután 4 órakor Gergely István napszámos a Rákóczi uton lévő Bártfai-féle cukrázdába belőtt. A részeg munkást azonnal letartóztatták. Kijózanodása után azt állította Gergely István, hogy őt 2 cementmunkás megtámadta az egyik Rákóczi-uti pálinka mérésben s mikor kijött nem emlékezett, hogy melyik boltban történt a megtámadás s így lőtt be a jelzett cukrázdába.

* **Megijedtek a hótól.** Margitáról jelenti tudósítónk, hogy az apátkereszturi uradalomban a máramarosi munkások csütörtökön hirtelen abba hagyták a munkát és gyalog utnak indultak hazafelé. A munkásokat aratásra és cséplésre szerződött az uradalom. Csütörtökig szorgalmasan dolgoztak a munkások, ekkor azonban erős hideg állott be és vastag hóréteg borította a határt. A hótól a munkások annyira megijedtek, hogy szó nélkül félbe hagyták a munkát és elindultak gyalog haza fele. A máramaros megyeiek ugyanis attól féltek, hogy odahaza a hó még nagyobb, mint itt és ők még csak nem is arattak. A valósággal futva menekülő munkások közül utközben egy asszony kidőlt és társai ott is hagyták. Tegnap a vasúti töltés mellett a pályán találta meg halva a szerencsétlent. A vizsgálat szivszélhűdést konstatált halál okául.

* **Rabló cigányok az ügyészségen.** Seres Jánost azt a kardói cigányt, aki azzal van gyanúsítva, hogy megtámadta Lázár Péter tejkocsist és elrabolta pénztárcáját, tegnap átkísérték az ügyészségre. Seressel egyidejűleg átkísérték Szabó Márton és Szendre István cigányokat is, akikről az a meggyőződése a hatóságnak, hogy szintén részük

van a rablásban. Tegnap a detektívek megálalták a pénztárcát, melyben minden irat megvolt csak a pénz hiányzott. A táská az egyik kolozsvári-utcai telek udvarán volt. Valószínű, hogy a merénylők menekülés közben dobták el a táskát.

* **Pirománia.** Vasárnap este érdekes látványban részesültek a Kolozsvár felé utazók. Kóalja és Cécke községek határában 600 méter hosszúságban magasan lobogó rőzseláng festette pirosra a vidéket, Később pedig Hajta Mihály gazdának gyult ki hatalmas szénaboglyája. A tüzekeket egy pirománikus gyujtogatása okozta, akit most lázasan keres a cécei csendőrség.

* **Jóizlésű ember** kávé, teát, rumot, cukorkát és tea süteményt, csakis a **FIUMEI kávébehozatalnál** vásárol Rákóczi-ut, Bazár-épület. **Telefon az egész megyére 637. sz.**

* **Al telefonszerelők.** Tegnap este általános feltűnést keltett a telefonközpontban, hogy öt-tíz helyről érdeklődtek egymásután, hogy jó-e a telefon? A központból nem küldtek ki senkit sem s mikor a rendező felhívta az illető számokat, hogy ki vizsgálja ott a telefon működését, azt a választ adták, hogy kék zubbonyba öltözött, kormoskezü és arcu munkások jártak ott, akik telefonszerelőknek adták ki magukat. Erre figyelmeztették az illetőket, hogy ezek szélhámosok s egyben értesítették a rendőrséget is. Nyomban titkos rendőrök indultak reggelre valószínűleg el is fogják a vekmerő csalókat.

* **Katonák garázdálkodása.** Vasárnap három baka követett el oly megbotrántozató vérengzést, hogy alighanem életükkel fizetnek a szerencsétlen emberek, akiket sorsuk elibök vezetett. Az *Erzsébet-utcán* egy 18 éves Buda Mária nevű leányt támadtak meg. A leány, aki futva akart menekülni a katonák elől, az egész Erzsébet-utcán végig szaladt nagy sikoltozással és nem akadt senki, aki védelmére kelt volna. A katonák, mikor elérték a szerencsétlen leányt, hajánál fogva rángatták, majd a földre teperték és téglá darabokkal verték a fejét, sőt ketten bajonettel is ütötték. Mikor a lány eszméletlenül feküdt a földön s fejéből ömlött a vér a vitézek szétfutottak. Buda Máriaát a mentők szállították be a kórházba, ahol azonnal megvizsgálták s bekötötték súlyos sebeit. Az orvosok véleménye szerint Buda Mária életbenmaradásához semmi remény sincs, mert külső sérülésein kívül agyrázkódást is szenvedett. Az esetről jelentést tett a rendőrség a katonai parancsnokságnak, mely már tegnap szigorú vizsgálatot indított a garázda katonák kinyomozására. Alig gördült a mentők kocsija a kórház elé a súlyosan sérült leánnyal, már újból berregett a mentők telefonja, mely *Vámház-utca*ra hívta őket. Itt is ugyanaz a három katona garázdálkodott. A fenti botrány után *Vámház-utca*ra tértek be a katonák és ott *Zsugye* Tógyer gyári munkással tüzek között, még nem sikerült megállapítani, mert az utcán járó-kelők csak azt látták, hogy *Zsugye* kidőlt a katonák közül, mire a katonák elfutottak. *Zsugye* fején hatalmas szúrás van, mely bajonettől származott. A munkást beszállították a kórházba. A rendőrség nagy apparátussal nyomoz a tettesek kiderítésére.

x **EGY HÁZ Szaniszló-utcán** pénz nélkül megvehető. Cim megtudható a kiadóhivatásban.

* **Találtak** egy vadász töltény táskát, egy ridikült, egy lópokrócot és egy séta botot. Igazolt tulajdonosuk jelentkezék a rendőrkapitányi hivatal 8. számú szobájában.

Zongorák, pianók és harmóniumok
legsolidabban
vásárolhatók és bérelhetők
RUGÁN

zongora termében Szent János-utca 6. szám.

Valódi Amerikai és Chas-sala cipők, legjobb Bor-alino és Pichler kalapok

REICHARD áruház

cégnél szerezhetők be.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi lőporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többre fog kerülni annak hejreállítása. M. kir. lőporáruda Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x **Ungváry Gergely** könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolyazárda). Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, **szépirodalmi és ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb művészi lapokban.**

x **Aszódi** olcsó karácsonyi vásárja **Kossuth-utca Sas-palota.** A helyi és vidéki mélyen tisztelt vevőközönség b. tudomására hozom, hogy friss déli áruim megérkeztek. Vidékieknek szállít postán Magyarország bármely állomására a közkedvelt **Aszódi-cég.** Elsőrendű datolya, malaga és füge, óriási tiroli maroni, olasz mogyoró és cocusdió, mézdes narancs és érett citrom, remek cukrozott déli gyümölcsök, bámulatos szép és kitűnő ízű theasütemények, legnemesebb fajú kínai theák, valódi angol és francia rumok igazán meglepő olcsó árért. Dús választék **karácsonyi és újévi** cukorkákban, nagyban és kicsinyben. Állandóan friss pörkölt zamatos kávé 8-féle vegyületekből, melyből próbarendelést méltóztatassanak tenni. Kiváló tisztelettel: **Aszódi Mihály** trieszti kávé és thea közvetlen behozatala, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő. Telefonszám egész megyére 635. Fiók telefon 1016. Fióküzlet **Cukorka Király** Kert-utca. — **Csokoládé Király** Rákóczi ut. Telefon 610. — Gerbeaud cukorkák és sütemények friss minőségben.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál

Uri fehérenemű, „Fownes“ keztyű, „Habig“ kalap, eredeti angol cipő, egyedüli raktár

Róth M. utódánál.

x **Kossuth-utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

x **Szent László nyomdában 14—15 éves irni-olvasni tudó leány kijárónak felvétetik.**

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszet házhoz szállít **Weisberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradevence, vasutnál.

x **Karaguly E.** úri szabó-üzletét november hó 1-től Rimanóczy-utca, Guttmann-házba helyezi át.

x **Házvezetőnőnek** ajánlkozik egy szolid megbízható urileány, jól főz és a háztartásba jártas, szerény igényekkel, inkább nyugalmas otthon óhaj. Csak plebániára. — Cim a kiadóba.

x **Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.**

➤ **A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.” sertéshizlaldájában (Óssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.** ➤

x **Kossuth-utca 6. sz. ház** emeletén a Körös felőli oldalon modern három szobás lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Joghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülők! ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját érdekükben **Dr Kállay Jogi szemínáriuma** csakis **Jogi szemínáriuma** után készülnek **Budapest, IX. Lónyay-utca 18. b.** (Calvin-tér mellett). **Telefon 125—38. Telefon 125—38.**

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Kedd: Koldusdiák. (Fényes Annuska vendégszereplésével.)

Szerda: Primerose kiasszony.

Csütörtök: Primerose kiasszony.

Péntek: Primerose kiasszony.

Szombat: Boszorkányvár.

Vasárnap d. u.: (Csáky Ferenc vendég szereplésével.)

Boszorkányvár.

Egyike azoknak az örökértékű régi operetteknek, amelyekben több zene van, mint tíz új operettnél együttvéve s amelyek soha sem fogják divatjukat mulni. Régi idők, nagy nevek jutnak eszünkbe, mikor a Boszorkányvárat hallgatjuk. Székely Irén forró színházi estéi, az ezüstesengésű magas D a bordalban, Pintér bojtárja, Amon Margit ámitás-csábítás kupléja... Mintha tegnap lett volna mindaz.

A darab ma is a régi, de minden más megváltozott. A régi bódét már vissza sem tudjuk képzelni, mikor a mostani ragyogó diszletekkel pompás kiállításban kerül elénk a régi darab. A színészek pedig — tudja Isten, jók, jók, de nem a régiek.

A tegnapi előadásokról különben a feltétlen dicséret hangján kell megemlékeznünk. Görög Olga gyönyörű hangja nagyon szépen érvényesült és énekszámával igen nagy tetészt aratott. Nagyon jó volt Medgyaszay a Józsi szerepében. Alig láttak ezt a szere-

pet valaha jobb kezekben. Izléses és pontos éneke is elismerést érdemel. Bindernek nem tudjuk mi baja volt, de nem énekelt egy tiszta hangot sem. Vagy nem volt diszponálva, vagy a szerep volt neki túl magas, mert a hallását nem merjük ennyire fogyasztosnak képzelni. Leővey Kányaváryra régi jó alakítás, jó volt Lónyay is, csak ne beszélne és énekelne mindig olyan affektáltan. A többiek megfeleltek. Rendezés, kiállítás, dirigálás elsőrangú. —ő.

Vasárnap este a Kis gróf került színre az idén először. A címszerepet Tompa játszotta szép sikerrel, Rózi szerepében Horváth Mici sok igyekezetet árult el. Ha egy kicsit feledni fogjuk Zsigmondit, tet-szeni is fog. Az előadás közepes színvonalon állott.

Primerose kisasszony. Szerdán este lesz bemutatva Flers és Caillavet meghatóan finom szerelmi históriája, a Primerose kisasszony. A bájos ujdonságot a budapesti Vígyszínház mutatta be, hol a darab osztatlan nagy sikert ért el. A Primerose kisasszony meséje egy szerelmében csalódott kisleány zárdába vonulásával foglalkozik. A darab csupa ötlet, a társszerzők azonban megszokott humorukon kívül sok lírai melegséget is vittek bele a darabba. Érdekes alakok vonulnak fel a Primerose miliójében. A premmiert nyomban követi a második és harmadik előadás, mely csütörtökön és pénteken lesz. Főszereplők lesznek: Tóth Elek, Hunyady József, Sik Rezső, Angyal Ilka, Szentgyörgyi Márta, Körösi Juci, Tompa Béla, Primerosa kisasszony szerepét Polgár Mariska játssa.

IRODALOM

Az Egyházi Közlöny (szerkeszti Gerely József) XXIV. évf. 45. számának tartalma a következő:

Vezércikk: (O), A kerületi esperesek fizetése. — Egyetemes Egyház: A Konstantin-féle jubiláris ünnep. — Lourdesi orvosi statisztika. — Aeroplán-benedictio. — A madridi nunciatura kerése. — Pápai döntés a portugál papok állami nyugdíjáról. — A fuldai püspöki konferencia. — A Hagia Sofia legendái. — A szabadkőművesek a Libanonon. — A balkáni háború s a keresztények helyzete az ázsiai török birodalomban. — A bulgár cár és a pápa. — A katolikus egyesületek világszövetsége. — A hercegprímás visszavonulása. — Időszerű kérdések: (GV), A kereszt és félhold a Balkánon. (II) — Egyházjogász (TS), Salzburgi házasságkötések. — Egyházi ének és zene: Járosy Dezső, Az egyházi zene és a papság. — Különféle: (HG), A rossanoi Nilus-codexről. — Társalgó: Klein Tivadár, A káplán-szobák. Egyházi arképek: Ruzsinkó János. — Határozatok: Az Oltári-szentségnek említése a litániákban. — Irodalom: Hölszky Károly, Deuseh: Die Inspiration des Neuen Testamentes; (LJ), A pannonhalmi főapátsági főiskola évkönyve az 1911—12. tanévre; Stampay ének- és imakönyve; A szerkesztőséghez beküldött újabb művek és kiadványok. — Közgazdaság: „Unio“ élet és gyermekbiztosító intézet m. sz. — Személyi hírek, változások és apróságok. — Memento. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházy-utca 15. sz.

NYILTÉR

Székely Károly

fogtechnikus

műtermét Zöldfa-utca 3. sz. alá

(Roth Henrik palota) helyezte át. Telefon 11-77. Telefon 11-77.

Cimre kérem figyelni!

Fényképező gépek

mindenfélé kellékekkel.

Lorgnettek, hő- és lázmérők legnagyobb választékban. Javítások elvállaltatnak

PETRY ÁRPÁD

órák- és látszerész

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett a Rimanóczy palotával szemben

Telephon (vidékre is) 181 sz.

SPORT

A vasárnapi football mérkőzések.

NSE.; DKASE. = 4:3

Jelentős és váratlanul szép és értékes győzelmet aratott vasárnap a NSE kitűnő football csapata. A kitűnő csapat megtalálta az összhangot s vasárnap egész tudását kifejtette, melyben a közönség a NSE ismert uri gavadériájából kifolyólag ingyen gyönyörködhetett. A játék változatos volt. A 22 ember legjobb tudását vitte a játékba, hogy csapatának a bajnoki győzelmet megszerezze. Pedig a DKASE legjobb csapatjával jött a civis városból s különösen jók voltak Bodnár, Balla, Markovits és a centerhalf. NSE-ből csak Krausze és Vasca váltak ki rossz játékkal s különösen jók voltak Lassy, Borzédi, Stépán és Zachorán. MAK Egyetértés 3:3. Biró: Stépán Ferenc (NSE) MAK ifj: NSC ifj 0:5. Biró: Máthé (NSC). A NAC a KKASE-től 4:1 arányban súlyos vereséget szenvedett Kolozsváron.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Biróválasztás Várviden. A biharmegyei Várvid községben bíróválasztásra gyűltek össze a községbeliek. A választáson Darabont Endre margittai szolgabíró elnökölt, aki a régi bírót Andriská Jánost jelölte ismét bírónak, holott a falubeliek egy része Krizsán Mitru jelölését kívánta. Így ezután Andriská Jánost meg is választották. A Krizsán-pártiak emiatt elkeseredve,

dorongokkal vonultak a község háza elé a szolgabíró ellen, aki csak akkor tudta elhagyni a községet, amikor a esendőrok a 18 ólah embert szétkergették. Az ügyészség hatóság elleni erőszak miatt emelt vádat a 18 várvizi embereellen. A királyi törvényszék Petróczy törvényszéki bíró elnöklete alatt tegnap tárgyalta az ügyet. A vádlottak tagadták, hogy bántani akarták volna a szolgabírót. Ítélet ma lesz.

TÁVIRÁTOK

Egy angol hadihajó katasztrófája.

London, nov. 11.

A Morningpostnak jelentik: A Barham angol cirkáló, amely a török vizeken van, hír szerint aknába ütközött és állítólag hasznavehetetlenné lett.

Bulgária békét akar.

Bécs, nov. 11.

(Saját tudósítónktól.) A B. H.-nak jelentik Szófiából: Danesz kamarai elnök kijelentette, hogy Bulgária egyáltalán nincs elragadtatva sem a szövetségesektől, sem pedig Oroszországtól, amely nem segítette semmivel sem. A monarchiával a legjobb viszonyban akar maradni, még ha ez egyenesen a balkáni szövetség bomlására vezetne is.

Fenyeget az angolsajtó.

London, nov. 11.

(Saját tudósítónktól.) A londoni sajtó egyik tekintélyes organuma, a Jingo hatalmas cikkben kiáltja világgá, hogy ha a monarchia megnyirbálja Szerbia szárnyait, akkor Oroszország feltétlenül megüzeni a háborút. A Cityben azonban azt hiszik, hogy Oroszország meg fog hátrálni.

Pasics zavarban!

Bécs, nov. 11.

(Saj. tud.) Ma a monarchia és Olaszország követei együttesen jelentek meg Pasics előtt és átadták neki a harmasszövetség követeléseit. Pasics kijelentette, hogy nem hajlandó tárgyalni. Később azt válaszolta, hogy fentartja a választ és hogy komoly a helyzet, mutatja az, hogy leutazott Üszkübbe Péter királyhoz.

A monarchia válasza.

Bécs, nov. 11.

(Saj. tud.) A Neues Wiener Tab. nak jelentik Budapestről: A monarchia és szövetségesei a jövő héten nyilatkoznak. Románia balkáni érdekére vonatkozólag. Ez a válasz döntő eseménye lesz a jelenlegi helyzetnek is.

Justh Gyula legújabb lemondása.

Makó, nov. 11.

(Saj. tud.) Justh Gyula ma lemondott a megyei közigazgatási bizottsági tagságáról. A lemondást azzal indokolja, hogy a többség az ellenzékét nem megfelelő arányban részesítette tagsági helyekben.

Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, nov. 11.

Eresi és Sárhalom között egy teher vonat kisiklott és 6 koci összetört. Ezt a nagy köd miatt nem vette észre az 1016-os vonat vezetője és neki vezette a vonatot a romoknak. A vonat mozdonya felrobant. 1 ember meghalt, többen megsebesültek.

Titokzatos hulla.

Budapest, nov. 11.

Tegnap délután, a Mátyás király-ut Normafa közötti völgyben egy teljesen felosztásnak indult, fej és láb nélküli férfihullát találtak. A hullát beszállították a bonctani intézetbe, a nyomozást megkezdték és megállapították, hogy a hulla azonos Sárkány Imre bankhivatalnokkal, aki még augusztus 21-én tűnt el és minden valószínűség szerint még aznap követett el öngyilkosságot. A hó alatt megtalálták a koponyát és a lábakat, melyekről a húst kutyák rághatták le. Sárkány a Lipótvárosi takarékpénznek volt tisztviselője és hozzátartozói a hullarészekből felismerték. Öngyilkossága előtt kabátját és mellényét levette ezeket később a hó alatt szintén megtalálták. A mellényben megvolt még az öngyilkos órája.

Viharok az Adrián.

Fiume, nov. 11.

Az Adrián uralkodó nagy szélviharok miatt óriási késések vannak a hajózatokban. A rendes postahajó 24 órás késéssel érkezett meg Valle Grandéból. A Horvát nevű gőzös 50 órás késéssel érkezett meg. Pagóból, A Venezia gőzös Ravennából jövet 24 órát késett. A Duna gőzös Triesztből jövet 27 órát késett, míg a Francopene 25 órás késéssel érkezett meg Neresinéből.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Altalános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	— — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	— — —	531.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	373.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	713.—
Rimamurányi	— — —	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hanincs meglegedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szobid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Olcsóbb lett a kenyér

4 fillérrel.

Van szerencsénk a t. c. közönség szives tudomására adni, hogy városszerte közkedveltségnek örvendő kenyér gyártmányunkat a fogyasztó közönség előnyére és kényelmére a mai naptól fogva eredeti gyári árakban fogjuk az alantabb felsorolt raktárakban kilogrammonként is árusítani.

KENYÉR ÁRAINK:

0-ás	30 fillér
fehér	28 "
félbarna	26 "
barna	24 "

Gyári raktár Szacs-vay-utca. Telephon 551.

ELÁRUSÍTÓ HELYEK:

1. Főraktár: Szent László-tér (Kovács-ház) telephon 936.
2. Adria liszt raktár Rákóczi ut telephon 5.
3. " " " Nagypiacz telephon 337.
4. " " " Csillagváros (Bánasor) telephon 1242.
5. Adria lisztraktár Kolozsvári-utca (volt Feldheim-ház.) telephon 188.
6. Reich Antal Szaniszló u. telephon 436.
7. Wasvári Zsigmond Kórház-u. telef. 1305.
8. Markovits Ignátz Perces-u. telephon 1286.
9. Fülöp Lipót Kaszárnya u.
10. Király Jenő Rákóczi-ut. (Stern palota).
11. Ungár Jenő Teleki u.
12. Wieder Lajos Malom u. telephon 894.
13. Deutsch Dávid Teleky-u.

ADRIA kenyérgyár r. t.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Klein Márton Udvari kávéházához társként beléptem s kérem a közönség jóindulatu támogatását.

BIHARI LÁSZLÓ.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó olcsó díj mellett).

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámla házakra és földbirtokokra.

Legujabb!
Ha hegedülni
óhajt megtanulni, rendelje meg a tisztán kidolgozott, remek hangu, domboru hegedüt, tokkal, 16 drb. felszereléssel és mesés ajándékkal együtt **csak 12 koronáért**

Wagner a „HANGSZER-KIRÁLY“

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában
Budapest, József-körut 15.

Fényképes árjegyzék ingyen. — OVAS: Figyeljen jól a pontos címre és bázszámra.

„Varázsfuvola.“

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola“ rendkívül kelemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Wagner „Hangszer-Király“ országszerte elismert legolcsóbb hangszerárúházában kapható. Budapest, József-körut 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

ban kapható. Budapest, József-körut 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Sarkady és Szánthó
TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs“ és „szabadlengésű“ járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi Apolló épületből

Rákóczi-ut 16. sz.

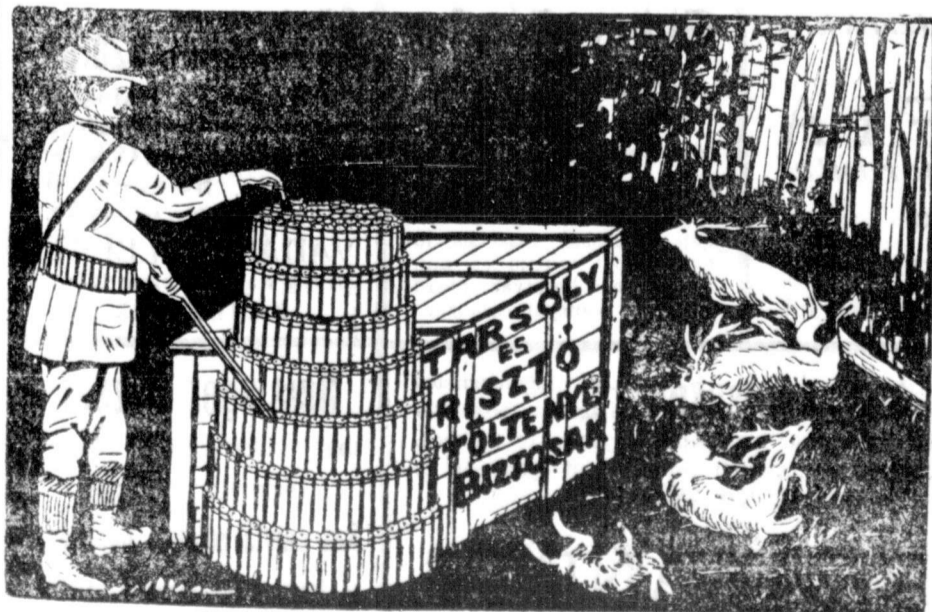
alá helyezte át, amire felhívjuk a n. é. közönség becses figyelmét. Tankönyvek bekötése, olcsón s gyorsan készíttetnek el. Becses pártfogást kér

Özv. Schmidt Gyuláné

Autó (automobil) tulajdonosok szíves figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek

Revolverek

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Teleki-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapítva 1895-ben.

Deo Adiuvante!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapítva 1895-ben.

HA A KOSSUTH-

utczába vezető útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban és közönlhezi kézi munka anyagokban.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országoserte nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey Janos és Tarsa fűszer, esemege kereskedése Nagyrádon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet
többet nem ad, de kevesebbet sem.

Hallatlan

olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utca
sarok, Schvare Farkas-féle házban.

Fő a kézi mosás!

A ki erre reflektál, hívja meg Mészáros Mária gőzmosó és vegytisztító intézetét, házhoz elküld és haza is szállít. Szarvas-tér és Liget-utca sarkán. Levelekre azonnal válasz.

Telefon 67.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut
Telefon. 630.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.
NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.
Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat
MÁRKUJZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u 1. sz.

Czukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközölteknék. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.

Molnár János cukrász
Kolozsvári-u. 50.

Keresse föl Haás Simon

rövidáru férfi- és női divat-üzletét
Szent János-utca 46. gyógyszerár mellett,
hol hallatlan olcsó árban lehet vásárolni.

A „Nagyvárad Torna Club“

Clubhelyisége
Kolozsvári-utca 50. szám alatt
a „Varga féle“ Magyar Király kávéházban.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Estéknél Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyek. Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészet és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota
Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabirodságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak tudással a leppontosakban elvégezhetem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus és kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Derső első

nagyvárad
REDÖNY-
GYÁRA Rulikovszky-ut
TELEFON 491.

Csoda elárusítás!!!!

Partiba vettem, szőnyeg, ág és asztal garnitúr, rumburger vászon, se-lyem és csipke dolgokat.

Felárba árusítom.
Löwinger Márton
versenyáruháza Kert-u. 1. sz.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni
mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyezere-
léseket és jókarban-
tartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)
NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Árpád

órás- és műszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarcsoly és Riszó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

Alapítva 1880-ban
Schopper György
utóda veje

Rohoska Pál
Villanyerőre berendezett gépjavító, vas és rézöntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

Mayer Lajos

kárptos és díszítő
GYAR-U 1 SZÁM.

Elvállal mindennemű szakmába vágó munkát jutányos árban. Levelezőlap meghívásra azonnal jövök. Állandóan készmunka kapható.

A NOVEMBERI költözködésekkor a legolcsóbb

HIRNM és FIA

villamosági vállalatához fordulni
Kossuth Lajos-u. 16. sz.
Nagy csillárraktár.
Telefon 10-54. Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett kőses és köszörűdjé
Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindennemű speciál köszörüléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lönyiró gépet, zsillette és mindennemű más borotvák köszörülését pontosan eszközli.

Moly irtó szerek

rovarpör, poloska tinktura, s többféle háztartási cikkek parket beeresztő viaszok kaphatók
VADÁSZ ALBERT
„Angyal“ drogueriában
BÉMER-TÉR.

Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek a legolcsóbban kaphatók

Lefkovits és Kácsér
Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világitási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világitási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalat Szent István-u. 9. Kölségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Reisinger József

mechanikai gép és fegyverjavító műhelye
Sas palota zöldfa passzáz, ahol a legprecízebb esztéria és gépmunkák készülnek.